

Durmayan Kadim Saat

"Bu saati her sabah kurarım." dedi. "Neden biliyor musun? Bosna'dan beri bir gün bile durmadı. Biz de durmadık." O cümleyi duyduğumda avucumdaki saatin ağırlığı bir anda değişti. Artık bir aile hatırası değil, bir yemin tutuyordum. 29 Ekim 1923'te Cumhuriyet ilan edildiğinde yalnızca yeni bir yönetim biçimi kurulmadı, yeni bir aidiyet anlayışı da doğdu. Bu anlayışa göre millet; aynı dili konuşan, aynı bayrak altında birleşen ve aynı geleceğe inanan insanların oluşturduğu bir bütündü.

Balkanlardan, Kafkasya'dan, Anadolu'nun dört bir yanından gelen insanlar aynı çatı altında tek vücut olmuşlardı. Devlet, Kadirak Dedeme: "Sen kimsin? Nereden geldin?" diye sormadı. "Artık buradasın, bu ülke senin de ülken." dedi. Dedemin cebindeki saat de o günden sonra bu ülkenin zamanını göstermeye başladı. Dedem bu kabulün karşılığını ömrü boyunca ödedi. Göçmen bir genç olarak geldiği bu ülkede öğretmen oldu. Yıllarca sınıflarda tebeşir tozuna bulandı; köy okullarında, kasaba okullarında binlerce çocuğa harfleri, sayıları, vatan sevgisini öğretti. Sonra ilçe millî eğitim müdürü olarak bu hizmeti daha geniş bir alana taşıdı. Bazen onun yetiştirdiği öğrencilerden biri, artık saçları ağarmış hâlde sokakta dedemi durdurup elini öperdi. İşte o anlarda anlıyorum: Cumhuriyet, dedeme bir kimlik verdi, dedem de bu ülkenin çocuklarına bir gelecek. Bu yüzden benim için vatan, doğulan yer kadar sahip çıkılan yerdir. Dedemle ninem bu topraklarda doğmadılar ama bu topraklar için yaşadılar. Kızları Leyla, yani babaannem, Selahattin dedemle burada bir yuva kurdu. Anne tarafımda Ömer dedem ve Emine anneannem de bu ülkenin sunduğu imkânlarla emek emek bir hayat inşa etti. Bizim evde hâlâ birkaç Boşnakça kelime dökülür ağızlardan. Sofralarımızda pita vardır, kilometrelerce ötelere taşıdığımız eski ezgiler döner dilimizde. Bu hatıralar bizi bu ülkeden ayırmaz. Aksine, bu ülkenin ne kadar zengin bir mozaik olduğunu hatırlatır.

Türk milletini güçlü kılan, farklı yollardan gelip aynı bayrağın altında buluşan insanların birbirine tutunmasıdır. Her pazartesi sabahı okul bahçesinde bayrağımız göndere çekilirken yüreğimize işleyen marşın nağmeleri dökülür dilimizden. O saati elime aldığım günden beri törende dalgalanan bayrağa baktığımda sadece bir kumaş değil; kendine yeni bir yurt edinen milyonlarca insanın minnetini görüyorum. Bayrak, kuşaktan kuşağa devredilen bir emanettir. Onu göğsüne yükseleten bir asırdır birbiriyle omuz omuza duran halktır. Devlet ise bu emaneti kurumlarıyla temsil eder. Dedemin ömrünü verdiği okullar da devletti, bugün bana yol gösteren öğretmenlerim de. Devlet ile millet, cumhuriyetin birbirine dikilmiş iki yakası gibidir. Biri olmadan öbürü üşür. Bence cumhuriyet tamamlanmış bir bina değil, her kuşağın üzerine bir kat daha çıktığı bir yapıdır. Dedemin kuşağı o yapının temelini tutunarak kök saldı ve yeni kuşaklar yetiştirdi. Benim kuşağım ise yapay zekâ, uzay teknolojileri ve iklim krizi gibi konularla ilgileniyor ve birçok sorunla karşılaşılıyor. Bu sorunları çözmek için ihtiyacımız olan bilime güvenmek, çalışmak ve özgürce düşünebilmek.

Cep saatinden başka bir şeyi olmayan bir öğretmenin torunuydu babam. Ben de o torunun oğlu olarak bugün bu ülkede bilim yapmayı hayal edebiliyorsam bunu, cumhuriyetin açtığı kapıya ve yol gösteren dedeme borçluyum. O gün saati kutusuna geri koymak istediğimde dedem elimi tuttu: "Bir gün sen kuracaksın." dedi. O günü beklemiyorum, dedemin o saati uzun yıllar kendi eliyle kurmasını diliyorum. Bir asrı aşkın süredir durmadan işleyen bu saat bana şunu öğretti: Cumhuriyet de bir saat gibidir. Kurucuları onu çalıştırdı ama işlemeye devam etmesi, onu her sabah yeniden kuran ellere bağlıdır. Dün o eller dedemindi, bugün bizim ellerimiz. Sonuç olarak ben bu saatin, bu ülkenin ve bu Cumhuriyet'in hiçbir zaman durmaması için elimden geleni yapacağım.

FEN11 EGE GENÇEL